

*Bilaga till internkontroll rapport 2010
- Finansiell hantering*

Ekerö kommun

Mars 2011

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer.....	3
1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Revisionsfråga.....	5
1.3 Avgränsning och revisionsmetod.....	5
2 Ekerö kommun -iakttagelser vid granskningen.....	6
2.1 Kommunens finansiella situation	6
2.2 Föreskrifter om medelsförvaltning.....	6
2.3 Efterlevnad av föreskrifterna.....	7
2.3.1 Mål för medelsförvaltningen	7
2.3.2 Upplåning.....	7
2.3.3 Placering	8
2.3.4 Rapportering	9
2.3.5 Likviditetsplanering	9
2.4 AB Ekerö Bostäder	10
2.4.1 Finansiell situation	10
2.4.2 Finanspolicy	10
2.4.3 Rapportering	10
2.4.4 Bedömning.....	11

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PwC översiktligt granskat och bedömt om Kommunstyrelsen utformat organisationen kring den finansiella hanteringen ändamålsenligt på så sätt att verksamheten bedrivs i enlighet med antagna föreskrifter om medelsförvaltning inklusive tillhörande finansregler och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Inom ramen för granskningen har även en översiktlig granskning skett, på uppdrag av lekmannarevisorerna, av hur AB Ekerö Bostäder efterlever föreskrifterna om medelsförvaltning.

Kommunens föreskrifter om medelshantering är fastställda 2000 och i mindre omfattning reviderade 2005. Vår uppfattning är att det finns behov av att kontinuerligt se över och omarbete denna typ av föreskrifter för att bl.a. möta omvärldsförändringar. Enligt kommunallagen skall även särskilda riktlinjer för pensionsmedelsförvaltning upprättas. Några sådana riktlinjer finns ej antagna i Ekerö kommun. Vi rekommenderar kommunen att i samband med en översyn även tydliggöra vad som gäller för pensionsmedelsförvaltning.

Det har vid granskningen inte framkommit på vilket sätt det övergripande målet om att optimera kommunens räntenetto i praktiken skall hanteras och följas upp. Målet måste också sättas i relation till den riskprofil som är fastlagd. Det saknas idag en strukturerad uppföljning över tid av hur kommunens genomsnittliga räntekostnad förhåller sig till relevant normränta.

Vi bedömer att kommunens upplåning enligt redovisningen per 2010-09-15 ligger inom ramen för vad som sägs i riskinstruktionen kring refinansierings- respektive ränterisk.

Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att

- Offerter och eller erhållna lånevillkor i samband med upptagande/förlängning av lån dokumenteras och sparas i låneakten.
- Dokumentation sker av nulägesbeskrivning, analys och förslag till åtgärder utifrån de möten som äger rum med kommunens rådgivare kring låneportfölj etc.

Under 2010 genomförd placering bedöms ligga inom ramen för föreskrifterna.

Former för skriftlig finansiell rapportering till Kommunstyrelsen i enlighet med antagna föreskrifter bör fastställas. I rapporteringen bör avstämning ske mot av fullmäktige fastställda riskmått. Underlag för rapporteringen kan med fördel

hämtas från den portföljrapport som erhålles från kommunens finansiella rådgivare. En utvecklad finansiell rapportering är väsentlig för att styrelsen skall kunna fullgöra sitt ansvar utifrån fullmäktiges föreskrifter.

AB Ekerö Bostäder har fastställt egna finansiella riktlinjer i enlighet med fullmäktiges föreskrifter om medelsförvaltning. Rapportering till styrelsen och kommunen bedöms i allt väsentligt ske enligt de finansiella riktlinjerna.

Utifrån granskningen gör vi även bedömningen att det finns starka skäl för Kommunstyrelsen att överväga en samordning av den finansiella hanteringen inom kommunkoncernen.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I kommunallagen står att kommunerna skall ha en god ekonomisk hushållning. Kommunen skall även förvalta sina medel så att krav på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses. Därtill sägs att fullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen.

Kommunfullmäktige skall även meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser. I fullmäktiges föreskrifter skall det bland annat fastställas vilken risk vid placering av medlen som är tillåten och hur uppföljning och kontroll av förvaltningen skall ske.

Kommunernas finansiella belastning förväntas öka de kommande åren till följd av ökade pensionsutbetalningar. Sammantaget ställer detta ökade krav på den finansiella planeringen och hanteringen.

1.2 Revisionsfråga

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om Kommunstyrelsen utformat organisationen kring den finansiella hanteringen ändamålsenligt på så sätt att verksamheten bedrivs i enlighet med antagna föreskrifter om medelsförvaltning inklusive tillhörande finansregler och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Inom ramen för granskningen har även en översiktlig granskning skett, på uppdrag av lekmannarevisorerna, av hur AB Ekerö Bostäder efterlever föreskrifterna kring medelsförvaltning.

1.3 Avgränsning och revisionsmetod

Granskningen har skett genom studier av policydokument, reglemente etc. samt intervjuer med ansvariga tjänstemän.

2 Ekerö kommun -iakttagelser vid granskningen

2.1 Kommunens finansiella situation

Ekerö kommun har de sex senaste åren redovisat positiva resultat. Under perioden 2006 till 2010 redovisat positiva resultat i storleksordningen 12 – 73 mkr. Kommunens årliga investeringar har för motsvarande period legat i intervallet 44 till 100 mkr med ett genomsnitt per år på 63 mkr. En självfinansiering av investeringarna medger en årlig investeringsnivå på omkring 55 mkr. Den långfristiga låneskulden (banklån) uppgick per 31 december 2010 till cirka 470 mkr. Inom linjen för balansräkningen redovisar kommunen pensionsåtaganden intjänade före 1998 uppgående till cirka 340 mkr. De årliga pensionsutbetalningarna hänförligt till dessa åtaganden förväntas öka de kommande tio till femton åren.

Kommentarer

Utifrån vad som framkommer av kommunens planeringsdokument så förväntas den finansiella situationen för kommunen de närmaste inte väsentligt förändras. Ökade pensionsutbetalningar och högre investeringsnivåer kan komma att öka den finansiella belastningen.

2.2 Föreskrifter om medelsförvaltning

Det finns föreskrifter om medelsförvaltning för Ekerö kommun som senast är fastställda av Kommunfullmäktige i april 2005¹. Föreskrifterna är ursprungligen fastställda år 2000 och enligt uppgift endast i begränsad omfattning reviderad 2005. Till föreskrifterna finns en bilaga i form av ”Finansregler för Ekerö kommun och kommunens bolag” inkl. riskinstruktion.

Föreskrifterna inkl. finansreglerna innehåller övergripande följande avsnitt:

- Mål och riktlinjer
- Regler för upplåning, placering, rapportering och administration
- Leasing
- Betalningsströmmar
- Kassahantering
- Likviditetsplanering

Det åligger ansvariga hos kommunen och bolaget att tillse att verksamheten bedrivs med en god intern kontroll samt att rutiner och verksamheter är väl dokumenterade.

¹ Kommunfullmäktige 2005-04-05 § 7

Bedömning

Kommunens föreskrifter om medelshantering är fastställda 2000 och i mindre omfattning reviderade 2005. Vår uppfattning är att det finns behov av att kontinuerligt se över och omarbета denna typ av föreskrifter för att bl.a. möta omvärldsförändringar. Enligt kommunallagen skall även särskilda riktlinjer för pensionsmedelsförvaltning upprättas. Några sådana riktlinjer finns ej antagna i Ekerö kommun. Vi rekommenderar kommunen att i samband med en översyn även tydliggöra vad som gäller för pensionsmedelsförvaltning.

2.3 Efterlevnad av föreskrifterna

Nedan redovisas våra iakttagelser vid granskningen relaterat till vad som regleras i föreskrifterna för medelsförvaltning.

2.3.1 Mål för medelsförvaltningen

Det övergripande målet för kommunens medelsförvaltning är att optimera kommunens räntenetto.

Kommunens snittränta uppgick enligt rapport från Nordea per den 2 september 2010 till 4,71 procent och efter förslag till förändringar av derivat till 4,49 procent.

Bedömning

Målet är enligt vår bedömning tämligen övergripande och behöver brytas ner och förtydligas. Det har vid granskningen inte framkommit på vilket sätt det övergripande målet om att optimera kommunens räntenetto i praktiken skall hanteras och följas upp. Målet måste också sättas i relation till den riskprofil som är fastlagd. Det saknas idag en strukturerad uppföljning över tid av hur kommunens genomsnittliga räntekostnad förhåller sig till relevant normränta. Kommunens relativt sett höga räntenivå 2010 måste dock sättas in i ett längre tidsperspektiv för att en rättvisande jämförelse skall kunna ske.

2.3.2 Upplåning

Inom den finansiella verksamheten arbetar kommunen huvudsakligen med upplåning. Kommunen använder sig efter upphandling av Nordea för sina banktjänster. Banken har också rollen som rådgivare åt kommunen kring låneportföljen (Nordea Markets). Kommunen använder sig av derivat som handlas via Nordea. Regelbundna möten hålls med banken kring kommunens

låneportfölj. Ekonomienheten erhåller s.k. portföljrapporter från Nordea. Rapporterna innehåller information om lånevolym, räntebindningstider, räntekänslighet, snittränta etc. En avstämning mot kommunens policy ingår även i rapporten. Vid mötena sker en genomgång av nuläget och förslag till beslut kring olika derivat (ränteswappar). Mötena dokumenteras inte regelmässigt från ekonomienhetens sida även om vi tagit del av dokumentation från ett möte under 2010. Av dokumentation från mötet per den 2010-09-15 framgår bl.a. följande:

- Lånevolym 469,3 mkr
- Snittränta 4,71 procent
- Genomsnittlig räntebindningstid 2,79 år
- Derivat i procent av låneskuld 79

I föreskrifterna sägs för upplåning att en tillräckligt bred krets av banker och långivare skall tillfrågas. I samband med upptagande av nya lån tillfrågas enligt uppgift ett flertal banker och långivare för att inhämta offert eller uppgift om räntevillkor. Inkomna offerter/uppgifter dokumenteras och sparas inte i låneakten. Lånehandlingar undertecknas av kommunchef eller kommunstyrelsens ordförande.

Bedömning

Vi bedömer att kommunens upplåning enligt redovisningen per 2010-09-15 ligger inom ramen för vad som sägs i riskinstruktionen kring refinansierings- respektive ränterisk.

Vi rekommenderar att

- Offerter och eller erhållna lånevillkor i samband med upptagande/förlängning av lån dokumenteras och sparas i låneakten.
- Dokumentation sker av nulägebekrivning, analys och förslag till åtgärder utifrån de möten som äger rum med kommunens rådgivare kring låneportfölj etc.

2.3.3 Placering

Eventuella likviditetsöverskott skall placeras på sådant sätt att riskerna minimeras samtidigt som maximal avkastning och beaktande av likviditet skall eftersträvas. Närmare precisering om instrument och motparter finns i riskinstruktionen. Under 2010 har en viss överlikviditet funnits som placerats på särskilt räntekonto (30 mkr under 3 månader).

Bedömning

Under 2010 genomförd placering bedöms ligga inom ramen för föreskrifterna.

2.3.4 Rapportering

Rapportering om den finansiella verksamheten i kommunen och kommunkoncernen skall sammanställas i en finansrapport varje tertial. Finansrapporten skall (avseende bolaget) innehålla

- Total låneskuld
- Låneskuld fördelad på motpart och instrument
- Förfalloprofil för lån

Ekonomiavdelningen skall även sammanställa en total finansrapport för kommunkoncernen.

Vid genomgång av protokoll och utifrån genomförda intervjuer kan vi konstatera att någon skriftlig rapportering i enlighet med föreskrifterna inte sker till Kommunstyrelsen eller i övrigt avseende kommunens finanshantering.

Bedömning

Former för skriftlig finansiell rapportering i enlighet med antagna föreskrifter bör fastställas. I rapporteringen bör avstämning ske mot av fullmäktige fastställda riskmått. Underlag för rapporteringen kan med fördel hämtas från den portföljrapport som erhålles från kommunens finansiella rådgivare.

2.3.5 Likviditetsplanering

En ettårig likviditetsplan skall upprättas senast under januari månad. Likviditetsplan upprättas i enlighet med föreskrifterna. Enligt uppgift finns dock utrymme att förbättra arbetet med likviditetsplaneringen under löpande år. Svårigheterna uppges främst ligga i att löpande erhålla underlag kring betalningsplaner avseende större investeringar samt uppgifter om markförsäljningar.

Bedömning

Vi bedömer att en utvecklad likviditetsplanering är en förutsättning för att i ökad utsträckning möjliggöra kortsiktiga placeringar av eventuell överlikviditet och på så sätt mer aktivt kunna arbeta mot det övergripande målet för den finansiella hanteringen.

2.4 AB Ekerö Bostäder

2.4.1 Finansiell situation

Bolagets egna kapital uppgick per 2010-12-31 till 42,5 mnkr och soliditeten till 9,2 procent (8,7 procent 2009). Bokfört värde på mark och byggnader uppgick till 446,1 mnkr. Taxeringsvärdet uppgick till 509,3 mnkr och marknadsvärdet enligt extern värdering per januari 2011 till 794,2 mnkr.

Bolagets skulder till kreditinstitut uppgick per 2010-12-31 till 394 mnkr vilket är oförändrat med föregående årsskifte. Erlagd ränta och borgensavgift uppgick för 2010 till 15,5 mnkr.

Bruttoräntan för 2010 uppgick till 3,8 procent räknat som räntekostnader i relation till genomsnittliga räntebärande skulder.

Av årsredovisning 2010 framgår att bolaget lånar i huvudsak till rörlig ränta med ränteswapar som kassafördessäkringar av framtida räntebetalningar.

2.4.2 Finanspolicy

Ekerö Bostäder har en finanspolicy som är fastställd av styrelsen 2006-02-22.

Policyn omfattar hantering av finansiella risker:

- ränterisk i skuldportföljen
 - finansieringsrisk i skuldportföljen
 - likviditetsrisk
 - kreditrisk i placeringar
- samt rapportering och kontroll av
- den finansiella verksamheten till styrelsen.

Uppföljning av den finansiella verksamheten sker i enlighet med finanspolicyen.

Bolagets huvudbank är Nordea. En fristående finanskonsult har anlitats för att få en s.k. second opinion på bolagets arbete med finansiella frågor.

Bolaget upprättar årligen en likviditetsplan.

2.4.3 Rapportering

Bolaget upprättar löpande finansrapporter som redovisas vid styrelsens möten. Styrelsens protokoll och finansrapport skickas även till Kommunstyrelsen.

Finansrapporten innehåller bl.a. följande nyckeltal

- Finansiell kostnad
- Räntebindningstid
- Kapitalbindningstid
- Disponibel likviditet
- Andel rörlig ränta
- Ränterisk

2.4.4 Bedömning

Bolaget har fastställt egna finansiella riktlinjer i enlighet med kommunens föreskrifter för medelsförvaltning. Rapportering till styrelsen och kommunen bedöms i allt väsentligt ske enligt de finansiella riktlinjerna.

Källor - Granskade dokument

Budget 2010 Ekerö kommun

Årsredovisning 2010 Ekerö kommun

Attestreglemente för Ekerö kommun

Föreskrifter om medelsförvaltningen inklusive bilagor (Finansregler för Ekerö kommun och kommunens bolag, Riskinstruktion för Ekerö kommun och kommunens bolag)

Portföljrapport efter genomfört förslag, september 2010 (Nordea Markets) samt portföljrapport nr 4, december 2010

Kontospecifikation – Lån i banker och kreditinstitut

Dokumentation från möte med Nordea Markets 2010-09-15

Likvidplan 2010 Ekerö kommun

Räkenskapsmaterial

Årsredovisning 2010 AB Ekerö Bostäder

Finansrapport AB Ekerö Bostäder per september och december 2010

Likviditetsplan 2010 AB Ekerö Bostäder

Finanspolicy för AB Ekerö Bostäder inklusive bilagor (Definition av finansiella risker, Finansieringsreglemente, Placeringsreglemente)